

prima instanță: V. Hadîrca
instanța de apel: N. Vascan, E. Fistican, V. Negru

nr. 2ra-8/17

ÎNCHEIERE

15 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Zinaida Brumar, reprezentată de către avocatul Lilian Osoian și Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Zinaidei Brumar împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial și împotriva deciziei suplimentare a Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2016

constată:

La 02 decembrie 2015, Zinaida Brumar a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că la 19 iulie 2011, a depus la Judecătoria Ialoveni cerere de chemare în judecată împotriva Asociației de Economie și Împrumut Dănceni cu privire la încasarea datoriei.

Menționează că prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 04 noiembrie 2011, acțiunea a fost admisă, a fost încasat în beneficiul ei datoria în mărime de 270000 lei, dobânda de întârziere în mărime de 24408 lei și cheltuielile de judecată 5270 lei, în total suma de 299678 lei.

Sușține că hotărârea judecătorească nu a fost executată, măsurile întreprinse de Uniunea Executorilor Judecătorești sunt ineficiente, iar executarea hotărârii judecătorești se târăgănează.

Relevă că o autoritate de stat, o persoană juridică sau fizică nu poate să invoce lipsa fondurilor ori alte motive, ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești.

Afirmă că hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 04 noiembrie 2011 devenind irevocabilă și executorie, dânsa nu a putut să obțină executarea acesteia imediat ce a devenit executorie.

Astfel, consideră că i-au fost încălcate drepturile prevăzute de art. 6 și 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului și art. 1 din Protocolul Adițional la Convenție.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 5, 166 CPC, art. 1 din Protocolul nr. 1, art. 6, 13 CEDO, Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Solicită admiterea acțiunii, constatarea faptului violării drepturilor prevăzute de art. 6 și 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului și art. 1 din Protocolul Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova de a-i recupera prejudiciul moral suportat pentru neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, în mărime de 80000 lei, prejudiciului material în mărime de 299678 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 19 ianuarie 2016, a fost atras în proces executorul judecătoresc Oleg Ungureanu în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani din 02 martie 2016, acțiunea a fost admisă parțial, a fost încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Zinaidei Brumaru, cu titlu de prejudiciu moral suma de 8000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care a fost admisă parțial acțiunea.

A fost constatată încălcarea dreptului reclamantei Zinaida Brumaru la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 04 noiembrie 2011.

A fost încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantei Zinaida Brumaru prejudiciul moral în mărime de 20000 lei cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 04 noiembrie 2011 privind încasarea de la Asociația de Economie și Împrumut a sumei de 299678 lei.

A fost respinsă ca neîntemeiată pretenția reclamantei Zinaida Brumaru cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 60000 lei.

A fost respinsă ca neîntemeiată pretenția reclamantei Zinaida Brumaru cu privire la încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova prejudiciul

material în mărime de 299678 lei și pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată.

La 11 august 2016, Zinaida Brumar, reprezentată de către avocatul Lilian Osoian a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe prin emiterea unei decizii cu privire la obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova de a recupera prejudiciul moral suportat pentru neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, în mărime de 80000 lei și a prejudiciului material în mărime de 299678 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Obiectează că pe parcursul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine, că executorul judecătoresc nu a întreprins toate măsurile prevăzute de lege în scopul executării hotărârii judecătorești.

Având în vedere prevederile art. 21 și 22 Cod de executare, menționează că nu a fost stabilită intenția de executare a titlului executoriu, executorul judecătoresc a întreprins doar câteva acțiuni formale și neînsemnate, limitându-se doar la emiterea încheierii de intentare a procedurii de executare și interpelarea câtorva instituții cu privire la bunurile debitorului, nu a efectuat nicio măsură de executare cu debitorul la sediul executorului judecătoresc.

Relevă că executorul judecătoresc a ignorat de a solicita de la Inspectoratul Fiscal informații cu privire la veniturile debitorului pentru perioada anilor 2012 - 2015, și că nu au fost urmărite mijloacele bănești ale debitorului și nu a fost aplicat sechestrul pe conturile bancare.

Sușține că contrar prevederilor art. 93 Cod de executare, la materialele dosarului de executare lipsesc informații de la Inspectoratul Fiscal de Stat, Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Națională de Asigurări în Medicină pentru perioada anilor 2012-2015 și că nu a fost luat în considerație că informația de la Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor ÎS „Registru” a parvenit în adresa executorului judecătoresc cu o întârziere nejustificată.

Relatează că după emiterea încheierii din 20 ianuarie 2012, următoarea acțiune de către executorul judecătoresc a fost întreprinsă la 14 septembrie 2015 peste o perioadă de 3 ani și 8 luni.

Menționează că prima instanță nu a motivat hotărârea și nu s-a expus asupra argumentelor invocate de ea.

La 21 noiembrie 2016, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată considerând-o neîntemeiată.

Obiectează că instanța de apel a interpretat și a aplicat eronat normele de drept material.

Având în vedere prevederile art. 239, 432 alin. (1), 445 alin. (1), lit. f) CPC, susține că instanța de apel nu a supus verificării corespunzătoare legalitatea și temeinicia hotărârii contestate.

Relatează că art. 6 din Convenție garantează oricărei persoane accesul la justiție, care are drept consecință dreptul la executarea hotărârii judecătorești definitive, totodată, precizează că acest drept nu poate obliga un stat să asigure executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, în schimb statul are obligația de a se dota cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive.

Susține că instanța de apel a apreciat eronat normele de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în condițiile când executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile intimatului și a întreprins măsurile posibile care puteau a fi întreprinse în mod rațional în scopul executării documentului executoriu vizat.

Explică că executorul judecătoresc a întreprins toate măsurile prevăzute de lege, însă nici prima instanță și nici instanța de apel nu a atras atenție că debitorul a intrat în procedură de insolvență din care motiv creanțele nu puteau fi stinse.

Indică că instanța de apel avea sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de către executorul judecătoresc au fost adecvate, suficiente și dacă a fost respectat termenul rezonabil de executare a hotărârii judecătorești nemijlocit de către acesta.

Consideră că instanța de apel la emiterea deciziei a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și a examinat superficial probele anexate la materialele cauzei și că soluția instanței de apel este în contradicție cu motivarea acesteia.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 23 noiembrie 2016, a fost ridicată de la examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursurilor declarate de Zinaida Brumaru, reprezentată de către avocatul Lilian Osoian și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, pricina civilă și remisă la Curtea de Apel Chișinău pentru emiterea unei decizii suplimentare.

Prin decizia suplimentară a Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2016, a fost admis apelul declarat de Zinaida Brumaru, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată a reclamantei Zinaida Brumaru împotriva pârâtului Ministerul Justiției.

A fost constatată încălcarea dreptului reclamantei Zinaida Brumaru la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 04 noiembrie 2011.

A fost încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantei Zinaida Brumaru a prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 04 noiembrie 2011 privind încasarea de la Asociația de Economie și împrumut a sumei de 299 678 lei.

A fost respinsă ca neîntemeiată pretenția reclamantei Zinaida Brumaru privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 60000 lei.

A fost respinsă ca neîntemeiată pretenția reclamantei Zinaida Brumaru cu privire la încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a prejudiciului material în mărime de 299678 lei și pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la data de 08 august 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 142), careva date despre recepționare la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 11 august 2016 și respectiv 21 noiembrie 2016, în termen.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Zinaida Brumaru, reprezentată de către avocatul Lilian Osoian și Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de Zinaida Brumaru, reprezentată de către avocatul Lilian Osoian și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Zinaida Brumaru, reprezentată de către avocatul Lilian Osoian și Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursurile declarate de Zinaida Brumaru, reprezentată de către avocatul Lilian Osoian și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță